

Na tej stronie przedstawiono informacje dotyczące kosztów postępowań sądowych w Austrii.

Przepisy regulujące opłaty pobierane przez przedstawicieli zawodów prawniczych

Adwokaci

Co do zasady austriacki **kodeks zawodu adwokata** (Rechtsanwaltsordnung) przewiduje, że klient i prawnik mogą w drodze umowy **dowolnie kształtować** wysokość opłat pobieranych przez prawnika za świadczone usługi.

Opłaty można ustalać w oparciu o **stawkę godzinową** lub stawkę stałą. Opłata stała nie jest uzależniona od konkretnych wyświadczonych usług ani od czasu poświęconego na sprawę. Jeżeli opłata nie została wyraźnie ustalona, przyjmuje się, że uzgodniono wynagrodzenie w uzasadnionej wysokości.

W austriackim kodeksie postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung – ZPO) oraz ustawie o tabeli honorariów adwokackich (Rechtsanwaltstarifgesetz) przewidziano, że w **postępowaniu cywilnym** sąd, w drodze postanowienia w sprawie kosztów, określa, jaką część kosztów strona przegrywająca ma obowiązek zwrócić stronie wygrywającej. Przy określaniu kosztów uwzględnia się wartość przedmiotu sporu oraz czas trwania sprawy i charakter świadczonej usługi.

W **postępowaniu karnym** zasadą jest, że każda osoba zatrudniająca prawnika do występowania w jej imieniu (oskarżony, strona, która wniosła oskarżenie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego lub pokrzywdzony, który w postępowaniu karnym wytacza powództwo cywilne) musi pokryć związane z tym koszty. Zasada ta obowiązuje również wtedy, gdy sąd wyznaczył obrońcę z urzędu, chyba że spełnione zostaną warunki przyznania pomocy prawnej. Koszty różnią się w zależności od rodzaju i składu sądu rozpoznającego sprawę, np. sąd rejonowy (*Bezirksgericht*), sąd krajowy w składzie jednoosobowym (*Landesgericht mit Einzelrichter*in*), sąd ławniczy (*Schöffengericht*), ława przysięgłych (*Geschworenengericht*).

Komornicy

Wynagrodzenie, które komornicy (*Gerichtsvollzieher*) otrzymują za swoje czynności, przewidziano w części 6 kodeksu egzekucyjnego (Exekutionsordnung) (§§ 454 i nast.). Przepisy prawa przewidują również **opłatę egzekucyjną** (*Vollzugsgebühr*), którą musi uiścić wnioskujący wierzyciel z chwilą złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji wraz z **opłatą stałą** (*Pauschalgebühr*), o której mowa w **ustawie o kosztach sądowych** (Gerichtsgebührengesetz – GGG).

Opłata egzekucyjna (§ 455 kodeksu egzekucyjnego) stanowi część kosztów postępowania egzekucyjnego. Na wniosek wierzyciela sąd może zasądzić zwrot kosztów od dłużnika na rzecz wierzyciela, wydając postanowienie w sprawie kosztów.

Komornikowi przysługuje również wynagrodzenie za pobieranie dowodów wpłaty. Może ono podlegać odliczeniu od zapłaconej kwoty (§ 457 i 462 ustawy o opłatach egzekucyjnych).

Koszty stałe

Koszty stałe w postępowaniu cywilnym

Koszty stałe stron w postępowaniu cywilnym

Opłaty sądowe należne z tytułu korzystania z usług sądu przyjmują postać **opłaty stałej** (*Pauschalgebühr* lub *Festgebühr*) albo **proporcjonalnej wartości podstawy oszacowania** (*Hundertsatzgebühr* lub *Tausendsatzgebühr*). Ich wysokość zależy od charakteru sprawy i wartości przedmiotu sporu (określonej na podstawie wartości pieniężnej roszczenia) oraz od liczby stron. Jeżeli w sprawie występują więcej niż dwie strony, przewidziano możliwość zastosowania dopłaty w wysokości 10–50% z tytułu mnogości stron postępowania zgodnie z § 19a ustawy o opłatach sądowych.

Etap postępowania cywilnego, na którym strony muszą zapłacić koszty stałe

W przypadku **postępowania cywilnego w pierwszej instancji** opłatę stałą należy uiścić z chwilą wniesienia pozwu. Opłatę **uiszcza się jednorazowo** i odnosi się ona do całości postępowania w pierwszej instancji, niezależnie od zaawansowania postępowania na tym etapie i niezależnie od tego, czy wystąpiła przedmiotowa lub podmiotowa kumulacja roszczeń. Jeżeli w trakcie postępowania zakres dochodzonego roszczenia zostanie rozszerzony, konieczne może okazać się poniesienie dodatkowych opłat. Takie opłaty stają się wymagalne z chwilą wniesienia pism procesowych. Jeżeli do rozszerzenia zakresu dochodzonego roszczenia dochodzi podczas rozprawy, opłata jest należna z chwilą zaprotokołowania takiego rozszerzonego roszczenia. W **drugiej lub trzeciej instancji** opłatę należy uiścić z **chwilą złożenia apelacji** (§ 2 ust. 1 ustawy o opłatach sądowych). W postępowaniach nieprocesowych, w drodze wyjątku, zamiast opłaty za roszczenie (*Klagegebühr*) należna jest czasami **opłata za orzeczenie** (*Entscheidungsgebühr*).

Koszty stałe w postępowaniu karnym

Koszty stałe stron w postępowaniu karnym

Co do zasady w postępowaniu karnym nie pobiera się żadnych opłat sądowych. Wyłącznie w postępowaniu prywatnoskargowym obowiązują opłaty za złożenie pisma skutkującego wszczęciem lub kontynuacją postępowania karnego oraz za wniesienie środka zaskarżenia oraz skargi o stwierdzenie nieważności (*Nichtigkeitsbeschwerden*) przez stronę wnoszącą prywatny akt oskarżenia.

Etap postępowania karnego, na którym strony muszą zapłacić koszty stałe

Koszty stałe pokrywa się w chwili złożenia pozwu objętego opłatą.

Koszty stałe w postępowaniu konstytucyjnym

Koszty stałe stron w postępowaniu konstytucyjnym

Zgodnie z § 17a ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Verfassungsgerichtshofgesetz – VfGG) opłata wynosi 240 euro.

Etap postępowania konstytucyjnego, na którym strony procesu muszą zapłacić koszty stałe

Strony muszą zapłacić koszty stałe na początku postępowania.

Obowiązki informacyjne adwokatów i radców prawnych

Prawa i obowiązki stron

Na adwokacie ciąży zasadniczo **obowiązek** poinformowania swojego klienta o sposobie naliczania opłat oraz o kosztach, które poniesie klient. W § 15 ust. 2 wytycznych w sprawie wykonywania zawodu adwokata (Richtlinien für die Ausübung des Rechtsanwaltsberufes – RL-BA 2015) zaleca się, aby adwokaci z chwilą przyjęcia nowego zlecenia informowali swoich klientów o podstawie naliczenia kosztów oraz o przysługującym adwokatom prawie do płatności okresowych. Jeżeli strony nie uzgodniły stawki stałej, klient ma prawo do wnioskowania o przedstawienie w stosownych odstępach czasu okresowego

zestawienia rachunków lub zestawienia wyświadczonych już usług bądź, jeżeli strony uzgodniły opłatę według stawki godzinowej, wykazu czasu dotychczas poświęconego sprawie. Przed podjęciem decyzji o korzystaniu z usług danego adwokata należy zawrzeć umowę określającą datę rozpoczęcia płatności i częstotliwość dokonywania płatności okresowych.

Źródła kosztów – podstawa prawna

Gdzie znaleźć informacje na temat ustalania kosztów sądowych w Austrii?

Przepisy ustawowe w sprawie odpowiedzialności za koszty w sporach z zakresu prawa cywilnego (w tym w sprawach handlowych) znajdują się w §§ 40–55 kodeksu postępowania cywilnego. Postępowanie nieprocesowe (na przykład postępowanie w sprawach rodzinnych, w szczególności w sprawach o rozwód na zgodny wniosek małżonków, w sprawach dotyczących prawa pieczy lub prawa do kontaktów z dzieckiem bądź w sprawach o alimenty) podlega odrębnym przepisom dotyczącym kosztów. Przepisy ogólne zawiera § 78 ustawy o postępowaniu nieprocesowym (Außerstreitgesetz – AußStrG). Od tych przepisów ogólnych przewidziano **wyjątki**, między innymi w postępowaniach w sprawach dotyczących prawa pieczy nad dzieckiem i prawa do kontaktów z dzieckiem oraz w postępowaniach w sprawach o alimenty na rzecz małoletnich. Koszty w **postępowaniu karnym** regulują §§ 380–395 **kodeksu postępowania karnego** (Strafprozessordnung – StPO). Wysokość opłat sądowych (opłat stałych) określono w ustawie o opłatach sądowych.

Na stronie internetowej [Austriackiej Izby Adwokackiej](#) (Österreichischer Rechtsanwaltskammertag) znajduje się **broszura informacyjna** zawierająca ogólne informacje o opłatach, do których pobierania uprawnieni są adwokaci. Informacje ogólne można uzyskać również za pośrednictwem platformy międzyagencyjnej [oesterreich.gv.at](#) w zakładce: Leben Themen > Dokumente und Recht > Zivilrecht > Zivilverfahren

Ogólne informacje na temat opłat sądowych można uzyskać na stronie internetowej: [oesterreich.gv.at](#). Teksty ustaw (takich jak ustawa o opłatach sądowych oraz przepisy dotyczące tabeli opłat) są dostępne nieodpłatnie w ramach systemu informacji prawnej Republiki Austrii (

[Rechtsinformationssystem des Bundes](#) – RIS) na stronie internetowej Urzędu Kanclerza Federalnego.

W jakich językach można uzyskać informacje na temat ustalania kosztów sądowych w Austrii?

W języku niemieckim.

Gdzie zdobyć informacje na temat mediacji?

Lista mediatorów (prowadzona przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości) jest ogólnie dostępna na [stronie internetowej](#) poświęconej mediacji.

Jeżeli chodzi o kwestię sprawiedliwości naprawczej w postępowaniu karnym, informacje na temat mediacji między oskarżonym a pokrzywdzonym (*Tausgleich*) w postępowaniu karnym znajdują się na stronie internetowej [NEUSTART](#) (również w języku angielskim).

Gdzie można znaleźć dodatkowe informacje na temat kosztów?

Informacje online dotyczące kosztów sądowych

Ogólne informacje na temat austriackiego wymiaru sprawiedliwości, kosztów postępowania i Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości można znaleźć na [stronie internetowej austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#) oraz na stronie [oesterreich.gv.at](#), na której przedstawiono informacje w przystępny sposób.

Na stronie [systemu informacji prawnej Republiki Austrii](#) znajdują się **teksty** następujących ustaw [ÖS1]:

ustawa o kosztach sądowych (Gerichtsgebührengesetz — GGG),

ustawa o prawie do pobierania opłat (Gebührenanspruchsgesetz — GebAG),

kodeks zawodu adwokata (Rechtsanwaltsordnung — RAO),

ustawa w sprawie tabeli opłat pobieranych przez prawników (Rechtsanwaltstarifgesetz — RATG).

Tekst ogólnych wytycznych dotyczących opłat pobieranych przez adwokatów (Allgemeine Honorar-Kriterien für Rechtsanwälte — AHK) jest dostępny na stronie internetowej [Austriackiej Izby Adwokackiej](#).

Gdzie znaleźć informacje na temat średniej długości różnych postępowań?

W celu uzyskania takich informacji należy skontaktować się bezpośrednio z austriackim Federalnym Ministerstwem Sprawiedliwości.

Gdzie można znaleźć informacje na temat średnich łącznych kosztów danego postępowania?

Koszty sądowe należne za poszczególne postępowania są ustalane z góry (**w ustawie o kosztach sądowych**). Mogą one ulec zmianie, jeżeli wartość przedmiotu sporu wyraźnie lub zmaleje. Koszty, które strona przegrywająca musi zapłacić stronie wygrywającej w postępowaniu cywilnym (opłaty pobierane przez prawników, wynagrodzenie biegłych i tłumaczy), ustala sąd w postanowieniu w sprawie kosztów. Sąd wydaje postanowienie na podstawie **ustawy w sprawie tabeli opłat** (w odniesieniu do wynagrodzenia adwokatów) oraz **ustawy o prawie do pobierania opłat** (w odniesieniu do wynagrodzenia biegłych i tłumaczy). Koszty te w dużej mierze są uzależnione od poniesionych wydatków i czasu poświęconego na sprawę. Nie jest więc możliwe podanie z góry określonej kwoty. Zasadniczo wynagrodzenie wypłacane adwokatowi przez klienta może być dowolnie ustalone między nimi.

Podatek od wartości dodanej

Gdzie zdobyć informacje na temat VAT? Jakie są obowiązujące stawki?

Usługi prawnicze podlegają opodatkowaniu **podatkiem od wartości dodanej**. W Austrii stawka VAT wynosi **20%**. Podobnie jak w przypadku pozostałych wydatków kwotę podatku należy przekazać adwokatowi oddzielnie, o czym stanowi **§ 16 ustawy o tabeli honorariów adwokackich** i **§ 17 ogólnych wytycznych dotyczących honorariów adwokackich**. Kwoty podane w tabelach opłat w ustawie w sprawie tabeli opłat oraz w ogólnych wytycznych dotyczących opłat nie zawierają podatku od wartości dodanej.

Pomoc prawna

Próg dochodów obowiązujący w sprawach cywilnych

Kwalifikowanie się do uzyskania pomocy prawnej (*Verfahrenshilfe*) **nie jest zależne od ustawowo przyjętego progu dochodów**. W postępowaniu cywilnym (oraz w sprawach handlowych) kwestie związane z pomocą prawną reguluje **austriacki kodeks postępowania cywilnego**. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym. Postanowienie o przyznaniu pomocy prawnej wydaje **sąd rozpoznający sprawę w pierwszej instancji**.

Pomocy prawnej nie przyznaje się, jeżeli pozew lub odpowiedź na pozew wniesiono wyraźnie w złej wierze lub jeżeli są one pozbawione jakichkolwiek szans powodzenia. Sąd decyduje, które z wymienionych poniżej świadczeń należy przyznać w każdej indywidualnej sprawie.

W Austrii na pomoc prawną składa się:

tymczasowe zwolnienie z opłat sądowych, kosztów powołania świadków, biegłych i tłumaczy (ustnych lub pisemnych), kosztów publikacji niezbędnych obwieszczeń, kosztów powołania kuratora (Kurator) oraz wszelkich wydatków poniesionych przez przedstawiciela prawnego lub prawnika wyznaczonego przez sąd;

reprezentacja przez prawnika.

W ciągu 3 lat od zakończenia postępowania od stron, które otrzymały pomoc prawną, można wymagać **zwrotu** uzyskanej przez nie kwoty – w całości lub w części – jeżeli ich finansowa sytuacja uległa zmianie i w chwili obecnej mogą dokonać tego rodzaju płatności bez naruszenia minimalnego poziomu dochodów.

Próg dochodów obowiązujący w sprawach karnych w odniesieniu do oskarżonych i pokrzywdzonych

Nie ma żadnego stałego progu finansowego kwalifikującego oskarżonego, pokrzywdzonego lub powoda cywilnego do uzyskania pomocy prawnej. Głównym kryterium jest dochód powyżej płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie oraz poniżej kwoty pozwalającej na utrzymanie na odpowiednim poziomie. Wysokość płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie jest regularnie aktualizowana i obowiązująca stawka jest publikowana na stronie internetowej [austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#).

Warunki uzyskania pomocy prawnej przez pokrzywdzonych

W przypadku gdy powód cywilny – na podstawie § 66 ust. 2 austriackiego kodeksu postępowania karnego – nie jest uprawniony do otrzymania pomocy sądowej (*Prozessbegleitung*), ma prawo do uzyskania pomocy prawnej (*Verfahrenshilfe*), pod warunkiem że:

nie jest w stanie ponieść opłat z tytułu zastępstwa procesowego bez naruszenia niezbędnego poziomu swoich dochodów (zob. powyżej zastrzeżenia w odniesieniu do minimalnego poziomu dochodów) **oraz**

skorzystanie z zastępstwa procesowego leży **w interesie wymiaru sprawiedliwości** i przede wszystkim jest korzystne ze względu na właściwą egzekucję roszczeń w celu uniknięcia wszczynania późniejszych odrębnych postępowań cywilnych.

Warunki uzyskania pomocy prawnej przez oskarżonych

Oprócz tego, że udzielenie pomocy prawnej oskarżonemu jest uzależnione od **kryterium finansowego**, sama pomoc prawna musi **leżeć w interesie wymiaru sprawiedliwości i przede wszystkim być korzystna ze względu na potrzebę przeprowadzenia właściwej obrony**.

Wyznaczenie obrońcy z urzędu jest uznawane za leżące w interesie wymiaru sprawiedliwości w każdym przypadku, gdy:

na podstawie § 61 ust. 1 kodeksu postępowania karnego zachodzi konieczność obrony (*notwendige Verteidigung*) (zob. poniżej), jeżeli oskarżony jest niewidomy, niesłyszący, niemy lub w innym zakresie niepełnosprawny bądź nie posiada **wystarczającej znajomości** języka urzędowego używanego przez sąd i w związku z tym nie jest w stanie sam się bronić,

w przypadku postępowania odwoławczego,

w przypadku gdy w sprawie występują **złożone okoliczności faktyczne i prawne**.

W przypadku wystąpienia konieczności obrony oskarżonego **musi reprezentować obrońca**. Przymus adwokacki występuje w następujących przypadkach (§ 61 ust. 1 kodeksu postępowania karnego):

w okresie, kiedy oskarżony jest objęty aresztem tymczasowym (pkt 1),

przez okres postępowania o umieszczenie w ośrodku terapeutycznym na podstawie § 21 kodeksu karnego (pkt 2);

w postępowaniu sądowym o umieszczenie sprawcy w zakładzie odwykowym lub w zakładzie o podwyższonym rygorze (pkt 3),

w postępowaniu sądowym przed sądem krajowym, w którego składzie zasiadają ławnicy lub przysięgli (pkt 4),

w postępowaniu sądowym przed sądem krajowym w składzie jednego sędziego, gdy sprawa zagrożona jest wyrokiem pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 3 lata, z wyjątkiem spraw dotyczących kradzieży z włamaniem, o którym mowa w § 129 ust. 2 pkt 1 kodeksu karnego (Strafgesetzbuch – StGB) i przywłaszczenia rzeczy skradzionych, o którym mowa w § 164 ust. 4 kodeksu karnego (pkt 5),

podczas oddzielnego przesłuchania świadka wymagającego szczególnego traktowania w celu uniknięcia konieczności konfrontacji z oskarżonym (*kontradiktorische Vernehmung*) (§ 165) w ramach obrony koniecznej w postępowaniu sądowym zgodnie z ust. 3–5 (pkt 5a),

w postępowaniu odwoławczym od wyroku sądu, w którego składzie zasiadali ławnicy lub przysięgli (pkt 6),

w przypadku złożenia wniosku o wznowienie postępowania i w związku z przeprowadzeniem rozprawy bez wyłączenia jawności w sprawie tego wniosku (pkt 7).

Bezpłatne postępowania sądowe

W celu ochrony praw pokrzywdzonych w postępowaniu karnym udostępnia się na wniosek nieodpłatne wsparcie psychospołeczne i pomoc prawną.

Wsparcie takie przysługuje:

ofiaram przemocy, gróźb karalnych, przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności oraz przestępstw, przy popełnianiu których dopuszczono się nadużycia stosunku zależności;

małżonkowi, zarejestrowanemu partnerowi, partnerowi życiowemu, krewnym w linii prostej, bratu lub siostrze lub innym osobom pozostającym na utrzymaniu osoby, która mogła stracić życie wskutek przestępstwa, lub innym członkom rodziny, którzy byli świadkami takiego przestępstwa;

ofiaram przestępstw o charakterze terrorystycznym;

ofiaram uporczywego nękania, długotrwałego prześladowania za pośrednictwem środków telekomunikacji lub systemu informatycznego („cybermobbing”) lub podżegania;

ofiaram zniesławienia, oskarżenia o popełnienie czynu karalnego, co do którego zarzuty już oddalono jako bezpodstawne, znieważenia i pomówienia, jeżeli istnieją podstawy, by przypuszczać, że dany czyn został popełniony przy wykorzystaniu środków telekomunikacji lub systemu informatycznego;

osobom małoletnim, które były świadkami aktów przemocy w swoim kręgu społecznym (przemoc w rodzinie, przemoc wobec dzieci).

Ofiaram przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności poniżej 14. roku życia nieodpłatna pomoc przysługuje we wszystkich przypadkach, bez konieczności składania wniosku. Pomoc psychologiczno-społeczna obejmuje przygotowanie pokrzywdzonego do postępowania i obniżenie napięcia emocjonalnego wynikającego z postępowania. Pomocy psychologiczno-społecznej i pomocy procesowej udzielają organizacje wspierające ofiary przestępstw, z którymi Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości zawarło umowy na podstawie **§ 66 ust. 3 kodeksu postępowania karnego**.

W **postępowaniach nieprocesowych** nie pobiera się **żadnych opłat** z tytułu **ustanowienia specjalnego przedstawiciela prawnego** (*Erwachsenenvertreterin* /*Erwachsenenvertreter*) ani w związku z **postępowaniem o ustanowienie prawa pieczy i prawa do kontaktów z dzieckiem**. Nie pobiera się również opłat w przypadku postępowań toczących się na podstawie ustawy o zakładach zamkniętych (*Unterbringungsgesetz*) lub ustawy o domach opieki (*Heimaufenthaltsgesetz*). W przypadku gdy strona ma niskie dochody i ograniczony majątek, pomoc prawną można przyznać w formie tymczasowego zwolnienia z opłat. Zakres przyznanego zwolnienia jest uzależniony od treści wniosku i uznania sądu.

Kiedy strona przegrywająca sprawę ma obowiązek pokryć koszty poniesione przez stronę wygrywającą?

Postępowanie procesowe

Kwestie kosztów w postępowaniu cywilnym (w tym w sprawach handlowych) regulują przepisy **kodeksu postępowania cywilnego**. Kodeks przewiduje, że co do zasady każda strona jest zobowiązana do pokrycia z góry poniesionych kosztów proporcjonalnie do swojego udziału w postępowaniu. Wspólnie ponoszone koszty rozdziela się początkowo równo między strony. Rozstrzygając sprawę, sąd orzeka w przedmiocie kosztów postępowania. Zasadą jest zwrot poniesionych kosztów na rzecz strony wygrywającej. Strona przegrywająca w każdym względzie musi **zwrócić** drugiej stronie wszystkie opłaty i koszty niezbędne do właściwego prowadzenia dochodzenia lub obrony w sprawie. Jeżeli sąd uwzględni część powództwa, a pozostałą jego część oddali, koszty należy wzajemnie potrącić lub proporcjonalnie rozdzielić.

Odstąpienie od zasady zwrotu poniesionych kosztów na rzecz strony wygrywającej jest uzasadnione w określonych sytuacjach:

w przypadku względnie nieznaczącej przegranej, jeżeli odrzucona część powództwa nie spowodowała szczególnych kosztów;

jeżeli kwota roszczenia jest określona przez biegłych lub na podstawie uznania sądu oraz w przypadku gdy koszty podlegać będą wzajemnemu potrąceniu;

jeżeli postępowanie pozwanego nie przyczyniło się do wniesienia powództwa i w przypadku gdy pozwany uznał roszczenie przy pierwszej sposobności oraz

w przypadku gdy jedna ze stron spowodowała umorzenie postępowania lub stwierdzenie jego nieważności, sąd może nałożyć na tę stronę obowiązek pokrycia całości kosztów.

Postępowanie nieprocesowe

Sprawy z zakresu prawa rodzinnego (postępowania w sprawach o alimenty, dotyczące prawa do kontaktu z dzieckiem, prawa pieczy, rozvodu na zgodny wniosek małżonków) są rozpatrywane w postępowaniu nieprocesowym. Ogólne zasady dotyczące kosztów w postępowaniu nieprocesowym przewidziano w § 78 ustawy o postępowaniu nieprocesowym. W przypadku wielu rodzajów postępowań przewidziano jednak wyjątki. Również w tych postępowaniach stosuje się zwykle zasadę zwrotu poniesionych kosztów na rzecz strony wygrywającej, jednakże mogą także znaleźć zastosowanie inne zasady na podstawie prawa słuszności. W przypadku braku roszczenia o zwrot kosztów strony są zobowiązane do pokrycia wydatków bieżących (np. wynagrodzenia biegłego) proporcjonalnie do swojego udziału w rozpoznawanej sprawie. Jeżeli określenie wielkości udziału jest niemożliwe, strony mają obowiązek podzielić wydatki równo między siebie.

Szczegółowe informacje dotyczące różnych rodzajów postępowań (postępowania w sprawach o alimenty, dotyczące prawa do kontaktu z dzieckiem, prawa pieczy, rozvodu):

w odniesieniu do postępowania rozwodowego należy rozróżnić dwa rodzaje rozwodów, a mianowicie rozwód kontradyktoryjny oraz rozwód na zgodny wniosek małżonków.

Rozwód kontradyktoryjny: w sprawach o rozwód kontradyktoryjny zastosowanie znajdują przepisy szczególne kodeksu postępowania cywilnego. Koszty zostaną wzajemnie potrącone, jeżeli sąd nie orzeknie o winie jednej ze stron. Jeżeli powodem rozwodu był rozkład pożycia małżeńskiego i jeżeli w orzeczeniu rozwodu uwzględniono orzeczenie o odpowiedzialności za rozkład pożycia, strona winna musi ponieść pozostałe koszty.

Rozwód na zgodny wniosek małżonków: w przypadku rozwodu na zgodny wniosek małżonków zastosowanie mają przepisy dotyczące postępowania nieprocesowego. W takim przypadku małżonkowie składają w sądzie dwa jednobrzmiące wnioski. Ponieważ postępowanie nie jest sporne, nie ma konieczności zasądzenia kosztów. Obie strony muszą w jednakowym stopniu pokryć wydatki bieżące.

Postępowania w sprawie prawa pieczy i prawa do kontaktów z dzieckiem również należą do postępowań nieprocesowych. Na mocy klauzuli wyłączenia (§ 107 ust. 5 ustawy o postępowaniu nieprocesowym) w postępowaniach takich nie zasądza się żadnych kosztów.

Inny przepis szczególny (§ 101 ust. 2 ustawy o postępowaniu nieprocesowym) przewiduje, że nie zasądza się żadnych kosztów w postępowaniu dotyczącym roszczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci.

Postępowanie karne

W postępowaniu karnym każda osoba, która jest reprezentowana przez obrońcę z urzędu lub innego przedstawiciela, musi osobiście ponieść koszty reprezentacji, nawet jeżeli prawnik został wyznaczony przez sąd (§ 393 ust. 1 kodeksu postępowania karnego).

Wyrok skazujący oskarżonego zawiera również nakaz poniesienia przez oskarżonego kosztów postępowania karnego (§ 389 ust. 1 kodeksu postępowania karnego). Zgodnie z **§ 381 ust. 1 kodeksu postępowania karnego** w postępowaniu karnym wyróżnia się następujące koszty:

opłatę stałą jako udział w kosztach postępowania karnego, które nie są szczegółowo określone poniżej, w tym w kosztach postępowania przedsądowego i czynności zarządzonych przez prokuratora lub sąd. Wysokość opłaty stałej oblicza się w następujący sposób: w postępowaniu przed sądem okręgowym, w którego składzie zasiadają przysięgli: 500–10 000 euro; w postępowaniu przed sądem okręgowym, w którego składzie zasiadają ławnicy: 250–5 000 euro; w postępowaniu przed sądem okręgowym orzekającym w składzie jednoosobowym: 150–3 000 euro; oraz w postępowaniu przed sądem rejonowym: 50–1 000 euro;

wynagrodzenie biegłego i – co do zasady – także wszelkie opłaty z tytułu udziału tłumacza ustnego;

koszty informacji, sprawozdań lub opinii przedstawionych przez organy władzy publicznej,

koszty transportu oskarżonego lub koszty podróży świadka z innego państwa oraz koszty ponoszone przez świadka wezwanego do stawienia się przed sądem z zagranicy;

koszty wynikające z postanowienia o zabezpieczeniu, koszty związane z informacjami o kontaktach bankowych, koszty zajęcia korespondencji, koszty informacji o danych telekomunikacyjnych oraz koszty nagrywania treści rozmów telefonicznych,

koszty wykonania wyroku, łącznie z kosztami związanymi z przekazywaniem osadzonych do krajowego lub zagranicznego systemu penitencjarnego, z wyłączeniem kosztów mających związek z wykonaniem kary pozbawienia wolności;

opłaty sądowe związane z postępowaniem karnym,

opłaty pobierane przez obrońcę z urzędu lub innych przedstawicieli,

opłatę stałą w wysokości do 1 000 euro na pokrycie kosztów pomocy udzielonej pokrzywdzonym.

Organy władzy federalnej pokrywają koszty z góry, z wyjątkiem kosztów wymienionych powyżej w punktach 3, 7 i 9. Wyznaczając opłaty stałe, o których mowa w punkcie 9 pierwszego akapitu, sąd bierze pod uwagę możliwości finansowe osoby, która ma te koszty ponieść. Koszty świadczenia usług przez tłumacza ustnego nie podlegają zwrotowi przez oskarżonego.

Zgodnie z § 391 ust. 1 kodeksu postępowania karnego koszty postępowania karnego podlegają zwrotowi przez skazanego wyłącznie w przypadku, gdy nie zagraża to jego dochodowi koniecznemu do utrzymania siebie i swojej rodziny na skromnym poziomie lub jego finansowym możliwościom w odniesieniu do wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone w wyniku przestępstwa. Jeżeli koszty nie mogą zostać pokryte z powodu braku dochodów po stronie skazanego, sąd może uznać koszty za nieściągalne. Jeżeli sąd poweźmie przypuszczenie, że chwilowo nieściągalne koszty mogą stać się ściągalne w przyszłości, należy po upływie określonego czasu ponownie oszacować możliwości finansowe strony. Ustawowy termin końcowy zwrotu kosztów wynosi 5 lat od daty doręczenia prawomocnego orzeczenia w sprawie. Jeżeli sąd zasądzi koszty od osoby skazanej, lecz później okaże się, że jest ona niewypłacalna, organy mogą wydłużyć ostateczny termin ich uiszczenia, zezwolić na płatność w ratach lub zmniejszyć kwotę kosztów.

Jeżeli osoba skazana wyrokiem sądu karnego ma obowiązek zapłacenia powodowi cywilnemu przynajmniej częściowego odszkodowania, musi również zwrócić koszty poniesione przez powoda cywilnego w postępowaniu karnym.

Na podstawie § 393a kodeksu postępowania karnego oskarżony, który został uniewinniony, może złożyć wniosek w sprawie uzyskania od organów władzy federalnych zwrotu kosztów związanych z obroną. Koszty te obejmują niezbędne wydatki faktycznie poniesione oraz opłatę stałą w związku z kosztami obrony. Opłatę stałą ustala się w oparciu o zakres i stopień złożoności obrony oraz przy uwzględnieniu konieczności i prawidłowości świadczonych przez obrońcę usług, przy czym opłata nie może przekroczyć następujących kwot: w postępowaniu przed sądem okręgowym, w którego składzie zasiadają przysięgli – 10 000 euro; w postępowaniu przed sądem okręgowym, w którego składzie zasiadają ławnicy – 5 000 euro; w postępowaniu przed sądem okręgowym orzekającym w składzie jednoosobowym – 3 000 euro; oraz w postępowaniu przed sądem rejonowym – 1 000 euro.

W przypadku gdy postępowanie karne zostaje wszczęte z oskarżenia prywatnego lub na wniosek powoda cywilnego z § 72 kodeksu postępowania karnego i nie prowadzi do wyroku skazującego, wszystkie koszty związane z wszczęciem lub kontynuacją postępowania musi uiścić osoba wnosząca oskarżenie prywatne lub powód cywilny. Powód cywilny nie musi pokrywać kosztów, jeżeli postępowanie karne zakończy się ugodą (postępowanie w trybie pozasądowym; §§ 198–209 kodeksu postępowania karnego).

Wynagrodzenie biegłych

W postępowaniu cywilnym procesowym (w tym w sprawach gospodarczych) koszty wynagrodzenia biegłego ulegają potrąceniu lub są dzielone proporcjonalnie do stopnia uwzględnienia lub oddalenia roszczeń strony (§ 43 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego).

W przypadku rozvodu kontradyktoryjnego, jeżeli nie wydano orzeczenia o winie, wydatki bieżące stron zostają wzajemnie potrącone; jeżeli jedna strona opłaciła ponad połowę wydatków, druga strona musi zwrócić nadwyżkę. Strona uznana za winną musi jednak zwrócić drugiej stronie koszty wynagrodzenia biegłego.

W niżej wymienionych postępowaniach koszty wynagrodzenia biegłych pokryte początkowo z budżetu państwa zwraca sądowi strona, która spowodowała konieczność powołania biegłego lub w której interesie dokonano czynności: postępowania w sprawie rozvodu na zgodny wniosek małżonków, w sprawie prawa pieczy i prawa do kontaktów z dzieckiem oraz dotyczące roszczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci. Jeżeli obowiązek zwrotu kosztów ciąży na kilku osobach, są one współodpowiedzialne (§ 1 ust. 5 ustawy o kosztach sądowych, Gerichtliches Einbringungsgesetz – GEG, w związku z § 2 ust. 1 tej ustawy).

Wysokość wynagrodzenia biegłych określono w ustawie o prawie do pobierania opłat. Zależy ona od treści i zakresu opinii przygotowanej na wniosek sądu. W postępowaniu karnym wynagrodzenie biegłych stanowi część kosztów postępowania (§ 381 ust. 1 pkt 2 kodeksu postępowania karnego), które skazany ma obowiązek pokryć na podstawie § 389 ust. 1 kodeksu postępowania karnego. Wysokość wynagrodzenia biegłych określa sąd lub oskarżyciel publiczny i pokrywają je organy władz federalnych.

Wynagrodzenie tłumaczy

Udzielone powyżej wyjaśnienia mają również zastosowanie do wynagrodzeń tłumaczy.

Powiązane dokumenty

[Badanie na temat przejrzystości kosztów: Austria](#) (829 Kb)

Powiązane strony

[§ 32 ustawy o opłatach sądowych](#)

Ostatnia aktualizacja: 20/10/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.